

عنوان مقاله:

از «سویه کاربردی» در هرمنوتیک گادامری تا «به خود اختصاص دادن» در هرمنوتیک ریکور با تکیه بر متون عرفانی

محل انتشار:

دو فصلنامه پژوهشهای ادب عرفانی (گوهر گویا)، دوره 13، شماره 4 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسنده:

فرزاد بالو - دانشیار زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

خلاصه مقاله:

گادامر و ریکور از چهره های برجسته هرمنوتیک فلسفی به شمار می آیند؛ اما با وجود همانندی های دیده شده در نظام هرمنوتیکی شان، تفاوت های چشمگیری با هم دارند. از آن جمله می توان به «سویه کاربردی» در تلقی گادامری و «به خود اختصاص دادن» در اندیشه ریکوری اشاره کرد. گادامر در جریان فرایند فهم، به دو عنصر «فهم» و «تفسیر»، رکن سومی به نام «سویه کاربردی» نیز می افزاید. در واقع «سویه کاربردی» تابعی از اصل مرکزی هرمنوتیک فلسفی است که براساس آن، فهم همواره بر یک وضعیت زمانی، تاریخی و انضمامی استوار است؛ اما «به خود اختصاص دادن» در نظریه قوس هرمنوتیکی ریکور، پس از مرحله اول و دوم یعنی «تبیین» و «فهم» قرار می گیرد. مرحله «تبیین» به بررسی ساختار لفظی متن و مرحله «فهم» به عمق معناشناختی متن مربوط می شود و با هدف وصول به نیت مولف (مولف ضمنی) انجام می پذیرد؛ اما هدف نهایی تفسیر به «خود اختصاص دادن» است؛ یعنی مفسر با نگاهی سوبرژکتیو و با زمینه زدایی کردن متن از وضعیت زمانی و تاریخی، و با دخیل کردن انتظارات، پسندها و پیش داوری های خود، متن را از تملک مولف و زمینه آفرینش آن، به تصاحب خویش درمی آورد و به فهمی تازه از خویشتن نائل می آید. در میان متون عرفانی، اعم از نظم و نثر، شاهد تحقق عینی این دو رویکرد تفسیری در مقام عمل هستیم. چنانکه نمونه های آن را در این پژوهش و در مثنوی معنوی، کشف الاسرار، نامه های عین القضاة و... نشان دادیم. در این پژوهش، با روش توصیفی - مقایسه ای به تبیین نظری و کاربردی اصل «سویه کاربردی» و «به خود اختصاص دادن» در برخی از متون عرفانی پرداخته می شود.

کلمات کلیدی:

گادامر، ریکور، هرمنوتیک فلسفی، سویه کاربردی، به خود اختصاص دادن

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1209338>

